

شرحی نوین بر کفایۃ الاصول

جلد دوم

www.ketab.ir

سلسله درس‌های

استاد سید مصطفی احمدی سیستانی

سرشناسه : احمدی سیستانی، سیدمصطفی، ۱۳۶۸-

عنوان قرارداد: کفایه الاصول، فارسی - عربی، شرح

عنوان و نام پدیدآور : شرحی نوین بر کفایه الاصول / سلسله درس‌های سیدمصطفی احمدی سیستانی.

مشخصات نشر : قم : ذوی القربی، ۱۴۰۰.

شابک : دوره : ۵ - ۶۷۷ - ۵۱۸ - ۹۶۴ - ۹۷۸

شابک جلد دوم : ۲ - ۶۷۸ - ۵۱۸ - ۹۶۴ - ۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی : فیبا

یادداشت : کتاب حاضر شرحی بر کتاب «کفایه الاصول» تألیف آخوند خراسانی است.

یادداشت : کتابنامه.

موضوع : آخوند خراسانی، محمدکاظم بن حسین، ۱۲۵۵ - ۱۳۲۹ق. . کفایه الاصول -- نقد و تفسیر

موضوع : Akhond khorasani, Mohammad Kazem ibn Hosein . Kefayat ol - osul -- Criticism and interpretation

موضوع : اصول فقه شیعه -- قرن ۱۴

موضوع : ۲۰th century -- Islamic law, shiites -- Interpretation and construction

شناسه افزوده : آخوند خراسانی، محمدکاظم بن حسین، ۱۲۵۵ - ۱۳۲۹ق. . کفایه الاصول، شرح

شناسه افزوده : Akhond khorasani, Mohammad Kazem ibn Hosein . Kefayat ol - osul

رده بندی کنگره : BP۱۵۹/۸

رده بندی دیویی : ۲۹۷/۳۱۲

شماره کتابشناسی ملی : ۸۴۷۸۶۳۲

www.ketab.ir

کَفَايَةُ الْاَصُولِ

قم - خیابان ارم - پاساژ قدس - پلاک ۵۹

هاتف : +۲۵۳۷۷۴۴۶۶۳

شرحی نوین بر کفایه الاصول جلد دوم

سید مصطفی احمدی سیستانی

چاپخانه : گل وردی * تیراژ : ۱۰۰۰ جلد * تاریخ چاپ : ۱۴۰۰ ه. ش

نوبت چاپ : اول * شابک جلد دوم : ۲ - ۶۷۸ - ۵۱۸ - ۹۶۴ - ۹۷۸

شابک دوره : ۵ - ۶۷۷ - ۵۱۸ - ۹۶۴ - ۹۷۸

۱۳	 مقدمه
۲۰	 مبحث ششم: اقسام واجب
۲۴	 مبحث هفتم: وقوع امر عقیب حظر
۲۸	 مبحث هشتم: مره و تکرار
۲۹	 بیان محل نزاع (مرحله اول)
۳۶	 بیان محل نزاع (مرحله دوم)
۳۶	 کلام صاحب فصول رحمته در مقام
۳۷	 ردیه کلام صاحب فصول رحمته
۴۳	 بررسی امثال بعد از امثال
۴۸	 مبحث نهم: فور و تراخی
۵۳	 ثمره دلالت صیغه امر بر فور
۵۷	 فصل سوم: اجزاء
۵۷	 مقدمه اول: بررسی معنای «علی وجهه» در عنوان مبحث اجزاء
۶۱	 مقدمه دوم: بررسی معنای «الاقتضاء» در عنوان مبحث اجزاء

مقدمه سوم: بررسی معنای «اجزاء» در عنوان مبحث اجزاء.....	۶۷
مقدمه چهارم: فرق بین مبحث اجزاء با مسئله مره و تکرار.....	۶۹
فرق بین مسئله تبعیت قضاء للاداء و بحث اجزاء.....	۶۹
موضع اول: اجزاء مأموریه نسبت به امر خودش.....	۷۳
موضع دوم.....	۷۹
مقام اول: آیا مأموریه اضطراری مجزی از مأموریه واقعی هست یا خیر؟.....	۷۹
بررسی اصل عملی در مقام.....	۸۳
مقام دوم: اجزاء امارات از حکم واقعی در متعلق تکلیف.....	۸۸
حکم اجزاء در صورت شک در سببیت و طریقت.....	۹۱
بحث اول: کشف خلاف در وقت صورت گرفته باشد.....	۹۱
بحث دوم: کشف خلاف در خارج از وقت صورت گرفته باشد.....	۹۴
اجزاء اصل عملی و امارات در مورد شک در اصل تکلیف.....	۹۷
بررسی اجزاء در صورت قطع به امر اشباه.....	۱۰۱
بررسی کلام شهید ثانی در باب ملازمه اجزاء با تصویب.....	۱۰۴
فصل چهارم: مقدمه واجب.....	۱۰۸
مقدمه اول: بررسی این بحث که چرا مقدمه واجب جزء مسائل علم اصول است؟.....	۱۰۸
بررسی کلام صاحب معالم در مورد مقدمه واجب.....	۱۱۲
مقدمه دوم: در بیان تقسیمات مقدمه.....	۱۱۵
تقسیم مقدمه به داخلیه و خارجیه.....	۱۱۵
اشکال هدایة المسترشدين بر مقدمه داخلیه.....	۱۱۵
پاسخ مرحوم آخوند رحمته الله از اشکال هدایة المسترشدين.....	۱۱۵
اشکال بر مقدمه داخلیه.....	۱۱۷
پاسخ مرحوم آخوند رحمته الله از اشکال بر مقدمه داخلیه.....	۱۱۸
آیا مقدمه داخلیه داخل در محل نزاع هست یا خیر؟.....	۱۲۲
کلام صاحب فصول رحمته الله در مورد مقدمه داخلیه.....	۱۲۴
تحلیل مرحوم آخوند رحمته الله از فرمایش صاحب فصول رحمته الله	۱۲۵

مقدمه

کتاب شریف کفایة الاصول، تاثیر ژرفی بر شالوده‌سازی فکری مستعدین للاجتهاد دارد و بر اهل فضل پوشیده نیست که حواشی و شروح متفاوت و مختلفی در راستای تعمق و تدبر و تبیین ساختاری و محتوایی این کتاب نوشته شده است؛ از این روی شاید در ذهن خوانندگان محترم این چنین تداعی شود که با وجود حواشی گوناگون و متعدد، چه نیازی به نگارش شرحی دیگر و تبیین علی حده بر این کتاب احساس می‌شود؟

آیا حواشی متقن و معتنی به، بر این کتاب که اکثر مؤلفین آنها از بزرگان فکری جامعه تشیع بوده‌اند، ما را بی‌نیاز از نگارش این چنین کتابی نمی‌کند؟

برای پاسخ به این سوال که در واقع این پاسخ، تبیین جهت ممتاز این نگارش، از دیگر نوشته‌های هم‌سطح آن نیز هست؛ این چنین می‌گوییم:

آن خللی که در نگارش قاطبه حواشی بر کفایه از جانب مؤلف احساس می‌شود، نوع نگاه و نگرش به مباحث موجود در این کتاب است و آن تفاوتی که ساختار ماهوی این شرح نوین را ترسیم کند نیز همین است. در واقع همه اجلانی که به تبیین مراد مرحوم آخوند رحمته‌الله از عبارات در هم تنیده شده ایشان همت گماره‌اند، تنها به همین اکتفاء نموده‌اند که الحق والانصاف بزرگانی همچون محقق اصفهانی، ایروانی و قوچانی والبت مشکینی و حکیم و دیگران (رحمة الله علیهم اجمعین) مجتهدانه به حمل شانع، به این امر نائل شده‌اند.

اما مؤلف، روشی دیگر با استفاده از فرمایشات این بزرگان، در جهت تبیین ساختاری کفایة الاصول برگزیده است که خلاء آن، در بین همه نوشتارهای موجود با این عنوان، محسوس است و آن روش، شبکه‌سازی فکری مرحوم آخوند رحمته‌الله می‌باشد. در همین

راستنا، مؤلف کوشیده است که تفکر اجتهادی مرحوم آخوند رحمته الله علیه را در چهار شبکه فکری، نظام مند کند:

■ الف: شبکه مفهومی (الگوریتم فکری)

هر متفکر مجتهدی ساختار ذهنی را برای خود برمی گزیند و بر اساس آن ساختار ذهنی و تشکل فکری به ارائه، تحلیل، نقد و یا تایید نظریات اصولی می پردازد.

این ساختار، لابد باید از انسجام متحده ای برخوردار باشد؛ چرا که همین ساختار منسجم وحدانی است که منجر به نظریه پردازی های اصولی در مسائل مختلف این علم می شود؛ لذا است که مثلاً می بینیم اتخاذ مبنای مسلک تعهد در حقیقت وضع، تأثیر بسزائی در حقیقت انشاء و کیفیت فهم آن دارد.

ما در این کتاب کوشیده ایم تا نظام منسجم فکری مرحوم آخوند رحمته الله علیه را که از آن تعبیر به شبکه مفهومی کرده ایم، بازخوانی کرده و ارائه دهیم.

لطافت و ظرافت کار انجام است که در بسیاری از موارد، مرحوم آخوند رحمته الله علیه به این ساختار فکری به طور تلویحی و ضمنی اشاره می فرماید و فهم و بازایی این موارد کاری بس دشوار است، به عنوان نمونه به موردی از آن مختصراً اشاره می کنیم:

در ابتداء کفایه و هنگامی که مرحوم آخوند رحمته الله علیه موضوع علم را تحلیل می فرماید، شالوده فکری ایشان بر اساس قاعده فلسفی «الواحد لا یصدر الا من الواحد» چیده شده است؛ در حالی که به صورت تلویحی و کنایه ای تنها به این قاعده اشاره فرموده و رد شده است. ما این قاعده را در این قسمت بازخوانی کرده ایم و چیده شدن نظام فکری آخوند رحمته الله علیه در این قسمت را بر اساس این قاعده متذکر شده و موارد آن را بیان کرده ایم.

همین طور است در مباحث مختلفی نظیر واجب تعبدی و توصلی، مقدمات مفوته، اجتماع امرونی، قطع، علم اجمالی، جمع بین حکم ظاهری و ... که زحمات زیادی برای فهم این زاویه دید مرحوم آخوند کشیده شده است.

برای نیل به این مقصود در این قسمت از کتب ذیل استفاده شده است:

۱. نهاية النهایة؛

۲. دروس فی مسائل علم الاصول؛

۳. منتقى الاصول.